

KARTA

Rodzaj materiału dydaktycznego: prezentacja multimedialna

Wątek, Temat scenariusza: 6. Gospodarka, 4. Czym jest gospodarka towarowo-pieniężna?

Obszar tematyczny: Historia i społeczeństwo

Autor:

(imię i nazwisko)

Anna Błasziewicz

Tytuł:

Czym jest gospodarka towarowo-pieniężna?

Ogólny opis intencji kształcenia:

Co Autor zamierza przekazać poprzez materiał dydaktyczny? maksymalnie 150 słów)

Prezentacja ma ułatwić merytoryczne przygotowanie uczniów do wycieczki, która pozwoli im zrozumieć, czym jest gospodarka towarowo-pieniężna. Zagadnienia wydają się trudne, więc w prezentacji umieszczono pojęcia oraz opisy mechanizmów, które podczas wycieczki będą bardziej szczegółowo albo na innych przykładach wyjaśniane. Punktem wyjścia jest przedstawienie roli pieniądza w gospodarce – jego rodzajów oraz funkcji ekonomicznych i społecznych. Kolejne slajdy dotyczą podaży pieniądza i skutków jego nadmiaru oraz niedomiaru w obrocie handlowym. Przedstawione są kluczowe pojęcia (inflacja, deflacja, stagflacja i hiperinflacja) oraz konsekwencje wysokiej i niestabilnej inflacji. By uczniowie lepiej zapamiętali materiał, przywołane są konkretne przykłady kryzysów hiperinflacyjnych – barwne i obrazowo pokazujące problemy związane z podażą pieniądza (kryzysy z lat 20. w Niemczech i Polsce, z 1946 r. na Węgrzech i z końca lat 80. w Polsce). W ostatniej części prezentacji wyjaśnione są też pojęcia: deprecjacja, aprecjacja, dewaluacja, rynek konsumenta i producenta. Komentarze do slajdów (w scenariuszu) pozwolą wprowadzić dodatkowe wątki i przykłady.

Efekty kształcenia:

Jaką wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne i społeczne zdobędą użytkownicy?

Wiedza	
Ek1	Uczeń wyjaśnia, jaka jest rola pieniądza w gospodarce (wymienia jego rodzaje oraz funkcje ekonomiczne i społeczne).
Ek2	Uczeń tłumaczy, czym jest podaż pieniądza i wymienia problemy, które się z nią wiążą.
Ek3	Uczeń definiuje takie pojęcia, jak: inflacja, hiperinflacja, deflacja, deprecjacja, dewaluacja, nasycenie rynku, rynek producenta i konsumenta.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Umiejętności	
Ek4	Uczeń ocenia skutki braku, niedomiaru i nadmiaru pieniądza w obrocie handlowym.
Ek5	Uczeń analizuje wpływ wysokiej i niestabilnej inflacji na gospodarkę, odwołuje się przy tym do konkretnych przykładów kryzysów hiperinflacyjnych, które miał miejsce w XX w.
Ek6	Uczeń rozważa, czy rynek producenta i konsumenta to użyteczne terminy w odniesieniu do zmian zachodzących w gospodarce.
Kompetencje społeczne	
Ek7	Uczeń dyskutuje na temat społecznych funkcji pieniądza, odwołując się przy tym do własnych doświadczeń i do wiedzy na temat ekonomicznych funkcji pieniądza.
Ek8	Uczeń, odwołując się do własnych przemyśleń i doświadczeń, ćwiczy zachowanie krytycyzmu w wyrażaniu opinii na temat problemów związanych z podażą pieniądza.
Ek9	Uczeń dąży do uzyskania dodatkowych wyjaśnień związanych z przedstawianymi zagadnieniami, o ile te zaprezentowane przez nauczyciela są dla niego niewystarczająco jasne.

Zawartość merytoryczna:

(prezentacja multimedialna: czas trwania, zakres tematyczny: informacje ogólne/szczegółowe/specjalistyczne dot. danego zagadnienia, grupa odbiorców, poziom zaawansowania ich wiedzy/umiejętności – warunki brzegowe umożliwiające pełne wykorzystanie materiału, wielkość i format pliku, techniki/technologia/oprogramowanie zastosowane do opracowania prezentacji lub w samej prezentacji; słowa kluczowe (tagi) określone przez autora – ich liczba nie powinna przekraczać 10 słów)

Czas trwania: 1 jednostka lekcyjna

Zakres tematyczny: gospodarka towarowo-pieniężna – informacje ogólne, wprowadzające do tematu (dotyczące funkcji pieniądza, podstawowych pojęć) i szczegółowe (dotyczące podaży pieniądza, problemów związanych z nadmiarem i niedomiarem pieniądza na rynku, przykładów kryzysów inflacyjnych);

Grupa odbiorców: 24-30 uczniów 2. lub 3. klasy ponadgimnazjalnej

Poziom zaawansowania ich wiedzy/umiejętności : materiał dla uczniów, którzy nie wybrali rozszerzonego kształcenia historycznego

Wielkość i format pliku: prezentacja w programie Microsoft Office PowerPoint (ppt), 1043 KB

Słowa kluczowe (tagi): deflacja, deprecjacja, dewaluacja, gospodarka towarowo-pieniężna, hiperinflacja, inflacja, pieniądz, podaż

Proponowany sposób weryfikacji wiedzy:

(test, pytania problemowe etc. - pytania powinny być powiązane z odpowiednim celem dydaktycznym)

Test jednokrotnego wyboru przeprowadzony na koniec zajęć, udział w dyskusji nauczające i burzy mózgów podczas lekcji.

Rekomendowane źródła (np. literatura, e-booki, strony www, blogi etc.):

(każda pozycja wg wzoru: Nazwisko autora, Inicjał imienia. Tytuł, Wydawnictwo, Miejsce wydania, Rok wydania wraz z krótką 3 zdaniową

rekomendacją; w przypadku stron www: Nazwa Strony, Link, Data dostępu)

Bałtowski M., Miszewski M., Transformacja gospodarcza w Polsce, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006

Autorzy analizują przebieg transformacji gospodarczej w Polsce od 1989 do 2004 r. Ta ciekawa publikacja zawiera wiele przykładów i komentarzy, jest także praktycznym kompendium wiedzy faktograficznej. W kontekście omawianego tematu pomoże zrozumieć przebieg kryzysu inflacyjnego i jego konsekwencje.

Begg D., Fischer S., Dornbusch R., Mikroekonomia, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1998

Jeden z najczęściej wykorzystywanych podręczników akademickich. Autorzy w prosty sposób i na przykładach przedstawiają podstawowe zagadnienia, szczegółowo wyjaśniają także bardziej skomplikowane zasady ekonomii. Pozwoli zdobyć kompleksową wiedzę na temat mikroekonomii i dobrze przygotować się do zajęć.

Begg D., Fischer S., Dornbusch R., Makroekonomia, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1998

Drugi tom serii, dotyczy zagadnień makroekonomicznych, a więc związanych z analizą gospodarki jako całości. Są tu omówione m.in. takie problemy, jak rola pieniądza, współczesny system bankowy, inflacja i bezrobocie.

Borawska M., W sidłach inflacji , tekst w serwisie prowadzonym przez Polskie Radio i Narodowy Bank Polski: <http://www.las.polskieradio.pl/inflacja/artukul190071.html>, [dostęp: 20.06.2013]

Strona: www.las.polskieradio.pl przeznaczona jest przede wszystkim dla bardzo młodych ludzi, ale krótkie, napisane prostym językiem teksty, które wyjaśniają podstawowe procesy ekonomiczne, mogą okazać się przydatne także podczas pracy z licealistami.

Kaźmierczak A., Polityka pieniężna w gospodarce rynkowej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003

W podręczniku znajdziemy m.in. informacje na temat problemów polityki pieniężnej w Polsce, czynników kształtujących podaż pieniądza i roli banku centralnego. Zagadnienia omówione są szczegółowo, pomogą zrozumieć także bardziej skomplikowane mechanizmy gospodarcze.

Majerkiewicz W., Szaleniec M., Historia inflacji (IV),

http://www.nbportal.pl/pl/np/artykuly/pieniazd/historia_inflacji4, [dostęp: 20.06.2013]

Jeden z artykułów na temat inflacji, które można znaleźć na portalu edukacyjnym prowadzonym przez Narodowy Bank Polski. Tekst napisany w prosty i przystępny sposób, przywołanych zostało w nim wiele przykładów.

Marciniak S. (red.), Makro- i mikroekonomia. Podstawowe problemy współczesności, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013

Najnowsze wydanie popularnego podręcznika akademickiego. Autorzy odnoszą się do aktualnych problemów, umożliwiając tym samym lepsze zrozumienie mechanizmów funkcjonowania współczesnej gospodarki. Materiał jest wzbogacony m.in. o takie tematy, jak innowacyjność, ekologia i interwencjonizm państwowy.

Mishkin F.S., *Ekonomika pieniądza, bankowości i rynków finansowych*, PWN, Warszawa 2002

Książka przeznaczona przede wszystkim dla studentów, napisana przez wykładowcę akademickiego, ale też praktyka (autor pracował m.in. w Rezerwie Federalnej czyli banku centralnym Stanów Zjednoczonych).

Morawski W., *Zarys powszechnej historii pieniądza i bankowości*, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2002;

Autor omawia historię pieniądza od starożytności do czasów współczesnych. Znajdziemy tu też tabele kursów walutowych, indeksy osób, instytucji finansowych oraz obszerną bibliografię.

Sudoł S., *Przedsiębiorstwo. Podstawy nauki o przedsiębiorstwie. Teorie i praktyka zarządzania*, Toruń 2001

Książka napisana prostym językiem, pomoże zrozumieć najważniejsze problemy związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstw.

Zelizer V. A., (Prze)znaczenie pieniądza, [w:] Sztompka P., Bogunia-Borowska M. (red.), *Socjologia codzienności*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008

Bardzo ciekawy tekst socjologiczny, który omawia sposoby, „jakich ludzie używają, identyfikując, klasyfikując, wykorzystując, dzieląc, wytwarzając, projektując, przechowując a nawet ozdabiając pieniądź”. Może być punktem wyjścia do wielu dyskusji, gdyż zwraca uwagę na interesujące zjawiska, np. na to, jak w naszym odczuciu „pieniądze uczciwie zarobione” różnią się od „brudnych pieniędzy”, że pieniądze z wygranej na loterii traktujemy inaczej niż te otrzymane w spadku albo, że napiwki mogą pomagać w utrzymaniu subtelnych różnic statusu.

Portal Edukacji Ekonomicznej, www.nbportal.pl, [dostęp: 20.06.2013]

Serwis prowadzony przez Narodowy Bank Polski. Źródło wiedzy na temat finansów, przedsiębiorczości i życia gospodarczego. Można tu znaleźć także multimedialne kursy e-learningowe.

Portal Wiedzy PWN, www.pwn.pl, www.biznes.pwn.pl, www.encyklopedia.pwn.pl, [dostęp: 20.06.2013]

Na stronach PWN-u znaleźć można m.in. definicje pojęć związanych z ekonomią i gospodarką, pochodzące z publikacji przygotowywanych przez to wydawnictwo, m.in. z encyklopedii i słowników.

Strona internetowa Narodowego Banku Polskiego, www.nbp.pl, [dostęp: 20.06.2013]

Znajdziemy tu m.in. odnośniki do aktów prawnych, aktualne informacje na temat wysokości stóp procentowych, kursów walut czy wybranych wskaźników ekonomicznych, a także analizy dotyczące rynku pracy, inflacji, systemu finansowego, bilansu płatniczego czy sytuacji gospodarczej w Europie Środkowej i Wschodniej.

Strona internetowa prowadzona przez tygodnik „Polityka”,

<http://www.polityka.pl/rynek/edukatorekonomiczny>, [dostęp: 20.06.2013]

„Edukator ekonomiczny” to projekt „Polityki” współfinansowany przez Narodowy Bank Polski. Na stronie znajdziemy ciekawe teksty publicystyczne i analizy dotyczące aktualnych tematów związanych z ekonomią.

Strona internetowa Komisji Europejskiej, dział: Sprawy Gospodarcze i Finansowe,

http://ec.europa.eu/economy_finance/focuson/inflation/what_pl.htm, [dostęp: 20.06.2013]

Na stronie znajdziemy proste wyjaśnienia mechanizmów związanych z funkcjonowaniem gospodarki, które opisywane są w kontekście wspólnego rynku i działań podejmowanych przez państwa członkowskie.

Strona Fundacji Forum Obywatelskiego Rozwoju założonej przez prof. Leszka Balcerowicza,
<http://www.for.org.pl>, [dostęp: 20.06.2013]

Na stronie dostępne są m.in. scenariusze lekcji, komiksy i animacje związane z szeroko rozumianą edukacją ekonomiczną oraz duży zbiór tekstów poświęconych konkretnym problemom.

Wymogi techniczne:

Rzutnik i laptop (netbook)

Uwagi autora:

Materiał zawarty w prezentacji jest dość obszerny, a może dodatkowo zostać uzupełniony w oparciu o komentarze do prezentacji (umieszczone w scenariuszu) – jeśli nauczyciel będzie mieć taką możliwość, może poświęcić na niego więcej niż 1 godzinę lekcyjną. Może też dokonać pewnych skrótów, jeśli uzna któryś wątek za mniej istotny.

Grafiki wykorzystane w prezentacji pochodzą ze strony www.flickr.com lub ze zbioru Wikimedia Commons i powinny być opisane zgodnie z zasadami, które dotyczą materiałów należących do domeny publicznej bądź udostępnianych na wolnych licencjach.

1. Monety1 (5 pence coins), autor: Images Money, źródło:

<http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5929566423/in/photostream/>, udostępnione na licencji CC BY, <http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>, [dostęp: 20.06.2013]

2. Plik banknotów (money), fot. Andrew Magill, źródło:

<http://www.flickr.com/photos/amagill/3367543094/>, udostępnione na licencji CC BY, <http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>, [dostęp: 20.06.2013]

3. Monety3 (coins), autor: Images Money, źródło:

<http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5929568821/>, udostępnione na licencji CC BY, <http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>, [dostęp: 20.06.2013]

4. Euro (euros), autor: Images Money, źródło:

<http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5930025654/>, udostępnione na licencji CC BY, <http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>, [dostęp: 20.06.2013]

5. Rulon (20 pound note roll), autor: Images Money, źródło:

<http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5930028236/>, udostępnione na licencji CC BY, <http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>, [dostęp: 20.06.2013]

6. Marka polska, źródło: Wikimedia Commons,

[http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:1_Marka_Polska_\(1919\).jpg#file](http://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:1_Marka_Polska_(1919).jpg#file), [dostęp: 20.06.2013]

7. Monety2 (stacks of pound coins), autor: Images Money, źródło:

<http://www.flickr.com/photos/59937401@N07/5930116778/>, udostępnione na licencji CC BY,
<http://creativecommons.org/licenses/by/2.0/deed.en>, [dostęp: 20.06.2013]

Notka biograficzna:

(+ zdjęcie)

Anna Błaszkwicz – absolwentka socjologii i filologii polskiej na Uniwersytecie Warszawskim. Dziennikarka i redaktorka. Według autorskich programów prowadzi szkolenia i warsztaty m.in. dla gimnazjalistów, licealistów, studentów, nauczycieli i bibliotekarzy. Prezeska Stowarzyszenia Dziennikarzy i Dokumentalistów Koncentrat, pomysłodawczyni oraz koordynatorka wielu projektów edukacyjno-kulturalnych i akcji społecznych.

Wiedza

Wiedza rozumiana jest jako efekt przyswojenia (nie przetworzenia) informacji; składa się na nią „zbiór opisu faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z określoną dziedziną pracy lub nauki”.

Przydatne (i stosowne) do opisu efektów uczenia się tej kategorii są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej), które pozwalają sprawdzić, czy student „wie i rozumie”: **nazywa, definiuje, wymienia, opisuje, wyjaśnia/tłumaczy, identyfikuje/rozpoznaje, streszcza, charakteryzuje, rozróżnia, uzupełnia, ilustruje, potrafi przedstawić w innej konwencji językowej, wyciąga proste wnioski.**

Umiejętności

Kategoria umiejętności obejmuje umiejętności intelektualne/poznawcze oraz praktyczne. Generalnie oznacza „zdolność do stosowania wiedzy i rozwiązywania problemów”.

Przydatne (i stosowne) do opisu efektów uczenia się tej kategorii są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej), które pozwalają sprawdzić, czy student potrafi zastosować wiedzę w sytuacjach typowych i nietypowych, czy posiada umiejętności analizowania, dokonywania syntez i oceniania: **rozwiązuje, konstruuje, porównuje, klasyfikuje, porządkuje, wybiera sposób, projektuje, proponuje (alternatywne rozwiązania), organizuje, planuje, dowodzi, wyprowadza wnioski na podstawie twierdzeń, przewiduje, weryfikuje, analizuje, wykrywa, ocenia, szacuje, argumentuje sądy, ustala kryteria, rozpoznaje motywy lub przyczyny, poddaje krytyce, dyskutuje.**

Kompetencje społeczne

Kategoria ta obejmuje zdolność do autonomicznego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonych zadań, gotowość do uczenia się przez całe życie, sprawność komunikowania się, umiejętność współdziałania z innymi w roli członka i lidera zespołu. Jest ona trudniejsza do szczegółowego zdefiniowania w formie sprawdzalnych celów szczegółowych, ale możliwych do zaobserwowania.

Do opisu efektów uczenia się w objętych tą kategorią przydatne są na przykład następujące czasowniki (w formie osobowej) i zwroty: **zachowuje ostrożność/krytycyzm w wyrażaniu opinii, dyskutuje, zachowuje otwartość na..., pracuje samodzielnie, wykazuje kreatywność w..., pracuje w zespole, kieruje pracą zespołu/pełni funkcje kierownicze, troszczy się/dba o..., wykazuje odpowiedzialność za..., angażuje się w..., przestrzega poczynionych ustaleń, chętnie podejmuje się..., jest zorientowany na ..., docenia, akceptuje, jest wrażliwy na..., dąży do...**

